5de. JAARGANG. CURACAO DEN 7n APRIL 1888. N° 223

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, en Aruba per drie maanden fl. 2.— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0,25.
Prijs der Advertentiën van 1 tot 7 regels fl. 0,50, voor elken regel meer fl. 0,07½.

BUREAU VAN DIT BLAD
PLEIN VAN PIETERMAAI, N° 129.

UITSLUITENDE AGENTEN VOOR EUROPA:
P. JOLY & J. MARTIN,
66, RUE LAFAYETTE, PARIJS.
C. LEUCHS & C°
17, BARRETT'S GROVE, LONDEN.

E Coerant aki ta sali toer Dia Sabra.
Su prijs di Abonnement ta fl. 2.— pa tres luna, pagar padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl 10,— pa anja.
Un number só fl. 0,25.
Un annucio di 1 té 7 regel, fl 0,50, cada regel mas fl. 0,07½.

Waarom moet de Paus onafhankelijk zijn?

—o—

Het Engelsche tijdschrift *the Nineteenth Century*, een der meest verspreide en invloedrijkste werken, heeft onlangs een lezenswaardig artikel opgenomen van de hand van den bisschop van Salford, Mgr. Vaughan, getiteld: *Leo XIII en de tijdelijke macht. Een beroep op het gezond verstand.*

„De belangen van het Christendom en der moderne beschaving," alzoo schrijft de Hoogwaardige Prins der Kerk, „zoowel als de belangen der Katholieke Kerk eischen, dat de toestand van Leo XIII geheel en al onafhankelijk zij en vrij van alle staatsinmenging of van eene regeering, welke deze ook moge zijn." De schrijver van de *Nineteenth Century* brengt de woorden in herinnering door Napoleon I in 1810 tot Metternich gesproken, en die zeide: „Ik zal den Paus naar Parijs doen komen; ik zal hem daar in de nabijheid der hoofdstad een onzijdig stuk gronds schenken; ik zal hem trachten te bewegen alle archieven van het Vaticaan en de Propaganda naar Parijs over te brengen; ik zal hem veroorlooven, dat men bij den H. Stoel ambassadeurs accrediteere; ik zal hem een civiele lijst van zes millioen verzekeren; ik zal hem met koninklijke onderscheiding behandelen, enz."

Mgr. Vaughan zegt verder; Het plan, hetwelk Napoleon nooit heeft kunnen uitvoeren, werd onder een koning van Italië verwezenlijkt. De waarborgenwet van 1871 heeft aan het plan van 1810 een wettigen vorm gegeven. Men heeft al het mogelijke gedaan, om de christelijke wereld te overtuigen, dat de Paus werkelijk Souverein, vrij en onafhankelijk is, terwijl in werkelijkheid zijn toestand geheel afhankelijk gesteld werd aan de Italiaansche regeering. Deze onderneming werd volvoerd door twee soorten van lieden: zij, die de geheele verwoesting van het Pausschap en het Christendom beoogen en zij die het Pausschap wel willen behouden, maar tenzij het onderworpen is aan de Italiaansche regeering.

Intusschen heeft ééne zaak nog altijd de waardigheid en de vrijheid van het Pausschap bewaard; zijn onverbiddelijk afwijzen en niet erkennen der waarborgenwet; zijn onderhandelen en zich verzoenend met de regeering verstaan, voor zoover zijn onafhankelijkheid en souvereiniteit er niet door geschaad werden."

Zonder twijfel, gaat de geachte schrijver voort, geheel het karakter des Pausen, zoowel als al zijn antecedenten bewijzen, dat Leo XIII een vrede-Paus, een verzoener is; maar hij weet ook, dat zijn weerstand bieden en voortdurend protesteeren alleen hem den schijn van vrijheid en onafhankelijkheid kunnen verzekeren. Hij is verplicht den drift zijns harten te temmen en te verklaren, dat er van geen rust of verzoening kan worden gesproken, zoolang niet het Opperhoofd der Christenen van de wereldlijke vrijheid en onafhankelijkheid verzekerd is.

De schrijver van de *Nineteenth Century* beroept zich verder op de geschriften van gezaghebbende personen en toont aan, dat, waar de Paus aanspraak maakt op een tijdelijke macht, hij dit doet, omdat deze macht slechts een middel is om in den werkelijken wereldstaat de onafhankelijkheid van het geestelijk Opperhoofd der Kerk te waarborgen. Door alle eeuwen heen heeft men erkend, dat de vrije uitoefening van de hoogste zedelijke macht onbestaanbaar is, naast eene onderwerping van die macht aan een tijdelijk gezag; dit erkennen zelfs de heidensche volkeren. De *Pontifex Maximus* (Opperpriester) van het aloude Rome had geen enkele macht boven zich, want hij was Opperpriester en Keizer tevens.

In China en Japan is de Keizer tegelijkertijd ook het hoofd der Kerk. In Engeland en Rusland ziet men eveneens het hoogste kerkelijke gezag naast het Koningschap en het Keizerschap, op denzelfden zetel zich verheffen.

En zou men nu willen, dat het hoofd van eene godsdienst, die zich niet alleen over een rijk, maar over geheel de wereld uitstrekt, zich onderwerpt aan een tijdelijk gezag? Neen, dat is niet mogelijk. De beste en meest gevierde staatsmannen en wijsgeeren, niet alleen zij, die tot de Katholieke Kerk behooren, maar ook Protestanten als: Guizot, Sismondi, lord Brougham, lord Landsdowne hebben het nooit anders gewild. Sismondi zeide: „Een hoofd eener godsdienst, die geen souverein is, is noodwendig onderdaan." Lord Brougham schreef: „Ik geloof niet dat het mogelijk is, dat de Paus zijn geestelijk ambt geregeld en op eene voor de maatschappij verdienstelijke wijze kan uitoefenen, indien hij van tijdelijke macht beroofd is. *De tijdelijke macht is een Europeesch vraagstuk.*" Desgelijks spreekt lord Landsdowne.

Veronderstelt, vervolgt Mgr. Vaughan, een oorlog, bij voorbeeld tusschen Italië en Frankrijk, of Italië en Oostenrijk. De Italiaansche regeering zou natuurlijk gebruik maken van alle hulpmiddelen en alle wapenen, waarover zij kan beschikken. Ware nu het Pausschap onderworpen aan Italië, dan zou dit het Pausschap aanwenden als een middel om in alle landen een geest tegen Frankrijk in het leven te roepen. Welk een bron van verwarring en van gevaarlijke verwikkelingen!

Maar er zijn nog andere redenen, die met kracht voor de geestelijke onafhankelijkheid des Pausen pleiten. Het groote kenmerk der XIXde eeuw is de voortgang der democratie. Deze machtige beheerscheres van den tegenwoordigen tijd wordt door twee tegenover elkander gelegen polen aangetrokken: het Christendom en het Atheïsme. Leo XIII heeft zich nooit aan democratische instellingen vijandig betoond, zoolang zij christelijk blijven. Maar de toekomst der democratie is in het Christendom gelegen. Hoe uitgebreider de macht

---

FEUILLETON.

REDE,

GEHOUDEN OP HET LEO-FEEST

DOOR

H. ERMANN, S. J.

—o—

Als eene nalezing van het onvergetelijk feest van 31 Dec. 1887 nemen wij hier uit *het Huisgezin* eene rede over, die op dien dag door een pater van de Sociëteit van Jezus gehouden is. Deze feestrede is lezenswaardig niet slechts om de groote letterkundige waarde die zij bevat, maar ook vooral om hare kernachtigheid waardoor in weinige regelen zoo aanschouwelijk het lijden en de zegepraal van het Pausschap geschetst worden:

Toen de Romeinsche veldheer Publius Cornelius Scipio [illegible] staar-[illegible] van het [illegible] Cathago, meer dan [illegible], over [illegible] en [illegible] gezwaaid twee eeuwen [illegible] worste-[illegible] tegen [illegible] Rome had [illegible] houden, [illegible] dig gepeins verzonken. Het sombere beeld der vergankelijkheid zweefde „den ernstige" voor 't oog des geestes, en hij dacht aan steden en rijken, die, evenals het menschdom, gehoorzamen aan de wet der onbestendigheid, waarvan de dichter zingt:

„Daar vaart langs heel de wereld
Een woeste doodsorkaan,
De scheppingen der menschen
Verrijzen en vergaan."

De man, die den aanblik van legioenen tartte, begon te weenen en liet den smartkreet hooren van den Trojaanschen held: „de dag zal komen, waarop de heilige muren van Ilium zullen instorten en Priamus met heel zijn geslacht zal verdelgd worden!" En als zijn leermeester Polybius vroeg, welke stad hij door 't lang verwoeste Troje bedoelde, nam de edele Romein hem bij de hand en sprak; „ik weet niet waarom, maar ik vrees dat ook eenmaal over Rome Hector's klaagtoon zal vernomen worden!"

Inderdaad, naar menschelijke beschouwing wachtte ook Rome Cathago's lot; het scheen zelfs dat vreeselijk lot te gemoet te gaan. Of neen, laat mij geheel mijne gedachte uitspreken: het somber voorgevoel van den grooten Romein bleek profetie: de oude wereldstad, het Rome der Scipio's zou verdwijnen, en uit zijne puinen de nieuwe wereldstad, het Rome der Pausen verrijzen; de kracht van het geweld zou bezwijken, de kracht der onsterfelijke liefde zegevieren. De kracht der onsterfelijke liefde! Immers de God van liefde „is vleesch geworden en heeft onder ons gewoond"; Hij leed en stierf, maar liet ons niet als weezen achter. Simon was gesteld als Petrus, rots der Kerk, Herder der lammeren en schapen tot aan 't einde der eeuwen. En deze plaatsbekleeder van den God der liefde kiest Rome tot zetel en stort er zijn bloed. Dertig Pausen volgen hem, op dien zetel en — in 't martelaarschap. Zoo wordt Rome onder de wonderbare leiding der Voorzienigheid de stad der Pausen: de grond, dien zij zich hebben verworven door hun bloed, de grond, hun bovendien geschonken door de vrije liefde hunner kinderen. Van Simon-Petrus tot Leo-Petrus volgt de eene Paus den andere op, in een reeks als geen vorstenhuis, zegt de Protestantsche geschiedschrijver Macaulay, kan aanwijzen. Scipio's vaderstad heerscht door het kruis. Hier overwint de ongeschokte moed der martelaren het ruw geweld der vervolgers. Van hieruit verdrijft de zon der waarheid den nevelmist der dwaling. Uit Rome gaat de gloed der hemelsche liefde, die over zonde en bederf in de kinderen der Kerk zelve zegeviert. Want hier is de stad der Pausen, hier het vaderland der zielen; „hier," zoo juicht de dichter Broere.

„Hier staat de groote boom,
die heel het wereldrond
Zal dekken met zijn schaduw
geworteld in den grond."

Rome was en bleef de wereldstad. Alle pogingen in den loop der eeuwen aangewend om Rome aan het Opperhoofd der Kerk te ontweldigen, blijven vruchteloos. Gaat Clemens V onder den drang der omstandigheden in vrijwijllige en tevens onvrijwillige ballingschap naar Avignon, de 200ste Paus Gregorius XI houdt 70 jaren later onder het gejubel van het volk zijn intocht in de wereldstad. Jaagt de revolutie van 48 Pius IX naar Gaëta, twee jaren later komt de banneling zegepralend terug. Rome was en bleef de wereldstad. En het is de wereldstad nog! Wie de oogen gesloten hield voor die waarheid, opene ze nu bij 't jubelfeest van den Vader der geloovigen, Paus Leo XIII.

Maanden te voren werd de heuglijke tijding oud en jong, arm en rijk aange-

van de demcoratie is, des te grooter is hare verantwoording en hare behoefte aan de godsdienst. Haar welslagen hangt af van de christelijke geaardheid, die zij omsluit. De natuurlijke gevolgtrekking van dit alles is, dat de democratie er groot belang bij heeft het hoofd van eene godsdienst, die 225.000.000 zielen telt, die het grootste gedeelte van de democratie uitmaken, onzijdig en onafhankelijk verdedigd worde.

Aldus bespreekt de bekwame en om zijn helderen blik en zijn verheven talent in Engeland zoo hoog geachte en beminde Bisschop van Salford.

Zijn werk, in de *Nineteenth Century* opgenomen, kenmerkt zich als zoovele andere van Mgr. Vaughan's hoogst verdienstelijke pennevruchten, door helderheid van inzicht en krachtig betoog. Het is boven allen twijfel verheven, de wensch van Napoleon I werd in vervulling gebracht, maar op eene geheel andere wijze. En wat de regeeringen betreft, zij hebben er bovenal belang bij, dat de godsdienst een vrij standpunt inneme en het Pauselijk gezag van alle toezicht bevrijd blijve, om des te beter de tijdelijke overheden in hunne dikwijls moeilijke taak te steunen.

Het is niet de Paus die zich boven het wereldsch gezag wil *verheffen*, maar het zijn de machten zelve, die door bestendiging van zulk een toestand, hun eigen gezag *vernederen*.

DE DRUKPERS IN FRANKRIJK.

(*Correspondentie*).

Het woord vrijheid is een schoon woord en heeft eene veelomvattende beteekenis, maar om die benaming waardig te zijn, mag het slechts in eenen tot het algemeen maatschappelijk belang strekkenden zin worden gebezigd: het beginsel van vrijheid is afhankelijk van den kring en van de toestanden, waarop men het wil toepassen, en elke overdrijving leidt tot mistastingen en tot valsche gevolgtrekkingen, die alsdan dikwerf het tegenovergestelde voortbrengen van hetgeen men beoogde en aan het beginsel zelf zocht te ontleenen. Het is hoogst moeilijk aan het beginsel van vrijheid vooraf zijne grenzen aan te wijzen, zonder aan het beginsel zelf te kort te doen; uit haren aard kan die vrijheid dus slechts beperkt zijn door hetgeen men daaruit wil afleiden, en overschrijdt men die natuurlijke grenzen, dan ontaardt vrijheid in losbandigheid.

Dit straalt vooral door in de Fransche drukpers, die het kwaad reeds aan de hedendaagsche Fransche letterkunde heeft medegedeeld. Deze laatste is des te gevaarlijker, omdat zij de valsche beginselen, die de dagbladen niet in het breede kunnen ontwikkelen en waarvan de verkeerde strekking alsdan gemakkelijk in het oog valt, door romantische voorstellingen kan omkleeden op eene wijze, die, met eene schijnbaar zedelijke eindstrekking, niets anders is dan eene huldiging van het beginsel, dat alle middelen aanwendbaar zijn om een goed doel te bereiken.

Het is dus in Frankrijk in de eerste plaats de drukpers, die de denkbeelden en beginselen verbarstert; zij is, om zoo te zeggen, de eerste macht in den Staat, omdat zij hare kracht put in de partijzucht, die onder de verschillende standen heerscht, daarin haar eigen voedsel vindt en die in haar eigen belang onderhoudt en aanwakkert. Zoodoende wordt zij tevens eene macht tegenover de partijen onderling, die, zonder hare medewerking, zich niet zoo gemakkelijk zouden kunnen staande houden. Men bedriegt zich dan ook grovelijk, indien men zich in het buitenland verbeeldt, dat de Fransche drukpers de openbare meening vertolkt. Niets is meer onwaar. De een kiest het blad, dat hem uiterlijk het meest bevalt; een ander dat, wat in de mode is en door een boeiend feuilleton of het een of ander agentschap lezers heeft weten te vinden, maar zoo men eens de moeite zou willen nemen de producten der Fransche dagbladpers van nabij onderling te vergelijken, zou men weldra bespeuren, dat het een het ander waard is en dat op allen bijna zonder uitzondering het *humbug* toepasselijk is. Ik ga zelfs verder en beweer, zonder voor tegenspraak bevreesd te zijn, dat de buitenlandsche bladen, die geen eigen correspondent hebben om hen onpartijdig voor te lichten, als zij in beschouwingen treden over de toestanden in Frankrijk, aan hunne lezers geheel onwillekeurig knollen voor citroenen verkoopen.

Maar laten wij nu eens nagaan waaraan die toestand — het woord ontaarding zou hier zelfs niet misplaatst zijn — is toe te schrijven. Het moge zonderling in de ooren klinken, maar het beginsel van algemeen stemrecht is daarvan een der hoofdoorzaken. Men zal uit den loop der zaken zien hoe waar dit is.

Iemand stelt zich candidaat bij de verkiezingen: hij neemt eerst de toevlucht tot een locaal blad, dat met zijne denkbeelden meegaat, betuigt eenige persoonlijke beleefdheden aan de directie en laat zich door geldelijke opofferingen inleiden bij de kiezers en bij de meest uitkomende departementale dagbladen, die hun weerklank vinden te Parijs en daar op deze wijze den gelukkigen candidaat bekend maken. Diens naam zal nu overal rondklinken, dank zij de drukpers, maar ook omdat hij, steunende op het algemeen stemrecht, door allerlei zijdelingsche middelen zichzelf heeft weten te verheffen. De eerste stap is nu gedaan: wordt hij gekozen met zijn 9000 franken als afgevaardigde, dan leeft hij er goed van te Parijs, en heeft hij geen persoonlijke middelen, hetgeen meestal het geval is, zooals de samenstelling der tegenwoordige Kamer getuigt, hij verstaat zich met de drukpers, verstrekt aan deze mededeelingen en blaast haar artikelen in, die dikwijs kant noch wal raken, maar die de dagbladen gretig aannemen, om te doen voorkomen dat zij beter dan andere zijn ingelicht. Daar nu de meeste Parijsche bladen ook in de provincie worden gelezen, is men daar verheerlijkt over den vertegenwoordiger, dien men gekozen heeft, *et le tour est joué*. Is het zoo niet gegaan met Clémenceau, Barodet, Laguerre, Lockroy, Michelin, Laur en nog zooveel andere volbloed radicalen, juist die lui waarvoor wij het meest bevreesd zijn, die het grootendeels aan de drukpers hebben te danken, dat zij nu geroepen zijn de rechten des volks te verkondigen?

Om zich nu van de verhouding der drukpers tegenover de openbare meening een juist denkbeeld te vormen, verlieze men niet uit het oog, dat de verschillende partijen zijn saamgesteld uit legitimisten, Orleanisten, Bonapartisten, gematigde republikeinen, autoritaire republikeinen of opportunisten, meer geavanceerde republikeinen-radicalen en rood-radicalen. Dat men me, zulk een rhapsodie nog ernstig wil denken aan een concentratie der verschillent de republikeinsche partijen, is waarschijnlijk belachelijk. Al die partijen en zelfs hare onderdeelen hebben hare organen, zonder te spreken van de kleine pers, die zoowat het opraapsel is van andere en het kwaad sticht onder de lagere klasse, die zonder onderscheid van oordeel als waarheid aanneemt al wat de blaadjes *à un sou*, haar, op hunne wijze, als maatschappelijk kwaad of als maatschappelijk nut voorspiegelen. Moet men er over verwonderd zijn, dat zoodanige drukpers, het beginsel van onbelemmerde vrijheid op den voorgrond stellende, alles, slechts uit partijzucht, zoekt omver te werpen wat in haar denkbeeld die vrijheid belemmert en gevolgelijk de H. Kerk met hare dienaren aanvalt, omdat deze alle losbandigheid verbiedt? Godsdienstschennis wordt alzoo het natuurlijk gevolg eener in den tegenwoordigen zin begrepen en gehuldigde vrijheid.

Ongelukkig is de mensch met het kwaad geboren; het is gemakkelijker het aan te wijzen dan te genezen, en liggen in sommige gevallen, daartoe geheele of slechts gedeeltijke geneesmiddelen, en meestal nog slechts deze laatste, voor de hand, de toepassing er van is dan zelfs in onze gebrekkige handen nog onvoldoende, en de medewerking eener hoogere macht noodig om het bestaande kwaad ten onder te doen.

Vrijheid van drukpers! Wij weten nu genoeg wat zij in Frankrijk voortbrengt. Zal men haar aan banden leggen, door censuur, zegelrecht of borgstelling? Maar dit druischt in tegen de republikeinsche beginselen, die in algemeene vrijheid haar kracht putten. Van kerkelijken invloed kan evenmin sprake zijn, want deze kan men niet overwegend doen gelden, dáár waar hij voortdurend wordt aangerand. Een middel is dus slechts mogelijk. De behoudende rechterzijde moet en mag niet langer éénzijdig handelen; zij kan de persoonsquaestie, die nog volstrekt niet is opgelost, niet opwerpen in strijd met godsdienstige belangen en de zedelijke ontwikkeling des volks. Elke andere richting dan de tegenwoordige zal de drukpers ontwapenen, en waarlijk zij is het niet waard, dat men zich over haar ontferme en de Christelijke beginselen aan haar opoffere. Ziedaar het geneesmiddel, dat de rechterzijde niet langer in hare handen mag besloten houden. Er zal dan een nieuwe drukpers verrijzen, die de vertolkster zal zijn eener behoudende meerderheid en die, door deze gesteund, de gezonde leer zal komen verkondigen; zij zal de eendracht herstellen, de verloren welvaart opbeuren en een terugkeer kunnen bevorderen tot de H. Kerk, zonder welke het heil der volkeren slechts een ijdel woord is. Het staat geschreven in eene geschiedenis van bijna 19 eeuwen, die onze moderne tijden onmogelijk kunnen logenstraffen.

NIEUWSBERICHTEN.

CURACAO.

— In de vorige week is dicht bij *Habay* het lijk aangespoeld van een jongeling die men sinds een paar dagen te voren gemist had. Waarschijnlijk is het jongmensch daar gaan baden, en heeft zoo of door onvoorzichtigheid of door een ongeval het leven er bij ingeschoten.

— De Hollandsche boot *Prins Maurits* zal vermoedelijk den 13n. dezer hier aankomen en weer den 15n over Port-au-Prins vertrekken naar New-York. De nieuwe boot *Prins Frederik Hendrik* zal waarschijnlijk den 15n April op Curaçao arriveeren en den 17n de terugreis naar Holland ondernemen.

— De Apostolisch Vicaris van Curaçao, Mgr. H. A. M. Joosten, zal den 12n dezer van uit Holland de reis aanvaarden naar deze kolonie, vergezeld van den HoogEerw. Heer Mgr. B. Th. J. Frederiks.

Tegelijk met Mgr. en Pastoor Frederiks komen er ook drie Fraters van de Congregatie van O. L. V. van barmhartigheid te Tilburg en zes Zusters van de orde van St. Franciscus te Rozendaal. Wij hopen dat God aan allen eene behoudene en voorspoedige overtocht verleene.

— Woensdagmorgen had er bij het binnenzeilen van een bark in deze haven groot ongeluk kunnen gebeuren. Middelerwijl een "pontje" midden in de haven ligt waarin een vader met drie kleine kinderen gezeten zijn komt het schip met volle zeilen binnen en loopt bijna recht op het "pontje". Gelukkig ging 't met eene kleine wending takelings elkander voorbij en had er geen ongeluk plaats. Men kwam er hier met den schrik af.

— Wij zijn erkentelijk voor de beleefde uitnoodiging door den Heer *M. de la Laguna* aan ons gericht, tot bijwoning van de examens die verleden Woensdag gehouden zijn op de *Curaçaosche Meisjesschool*. Wij zelf hebben er niet bij tegenwoordig kunnen zijn, maar naar de getuigenis van anderen aangeeft, kan men van deze inrichting inderdaad zeggen, dat zij geeft wat er beloofd wordt en dat alles beantwoordt aan het vooropgesteld program.

— Volgens eene circulaire, die ons eenige dagen werd toegezonden door de Heeren *A. Bethencourt é hijos*, ligt er op dit oogenblik een belangrijk en gewichtig werk ter perse van de *Imprenta de la Libreria*.

Parnaso Venezolano, zoo heet dit werk, is eene verzameling van verscheidene dichtstukken, door beroemde Venezuelaansche dichters geleverd.

't Is een soort van bloemlezing uit keur van Venezuelaansche dichtwerken. De ze *Parnaso Venezolano* zal in twaalf leveringen verschijnen, waarbij iedere

---

kondigd: den 31sten December zijn er vijftig jaren verloopen, sinds Petrus opvolger de priesterkroon op het hoofd werd gedrukt. Die mare alleen ontstak het vuur der geestdrift, wekte een heet verlangen naar dit jubelfeest, deed de harten kloppen van kinderlijke blijdschap, bracht gebeden en heilwenschen op de lippen van millioenen. In het salon van den rijke en in de nederige woning des werkmans was het feest des Pausen het onderwerp van 't gesprek. Wie een dagblad ter hand nam, las nieuwsgierig de berichten, die uit alle oorden der wereld werden overgebracht, betreffende plannen en toebereidsels ter feestviering. Aan geschenken dacht men het eerst: liefde zoekt te geven. Tusschen de blinkende goudstukken der aanzienlijken lag het penninkje der arme weduwe, maar de penning zoowel als het goudstuk was de cijns der liefde. Ieder land, iedere provincie, iedere stad wilde den prijs behalen der edelmoedigheid, en elk behaalde den prijs. Over het watervlak en langs de spoorlijn werden de offergaven der feestvierenden Rome binnengevoerd. Of die geschenken talrijk waren?

„ Es ist kein Strand so fern, kein Berg so rauh,
Wo nicht der Liebe opferfrohe Spende,
Gebet und That beflügelt tausend Hände."

Millioenen vierden feest en allen gaven!

De Vaticaansche tentoostelling werd geopend. Zoo ooit eene tentoonstelling algemeen mocht heeten, het is die van het Vaticaan. De correspondent van den *Figaro* zegt er van: „ de tentoonstelling is te vergelijken bij een ontzettenden schoonheidskijker, waarin zich de beschaving van alle volken en de wonderen van den arbeid der menschen weerspiegelen," Wie eene waarachtige wereldtentoonstelling zien wil, reize naar Rome. Zijn andere tentoostellingen slechts feesten van den stoffelijken vooruitgang, deze is het grootsche, verheven feest van den vooruitgang des geestes in geloof, in hoop, in liefde. Blijkt uit andere tentoonstellingen wat de menschelijke geest vermag, uit deze blijkt ook zonneklaar wat het hart tot stand brengt. Stellen andere tentoonstellingen vaak niets dan kilkoude ijdelheid ten toon, deze is de zichtbare uiting van het gemoed, dat warm bemint. Want de Paus is onze Vader en die Vader viert feest.— Maar ach! hij is beroofd van het zijne. Sinds het bresschot van den Piemontees in de Porta Pia, zijn hem de bezittingen ontnomen, die meer dan elf eeuwen volgens den meest geldigen titel van goddelijk en menschelijk recht toebehoorden aan den Petrus-stoel. Welnu, als de plunderzieke hand den Paus heeft arm gemaakt, zal de liefdadige hand zijner kinderen en volgens de zichtbare leiding der Voorzienigheid zelfs die zijner tegenstre vers den onttroonden koning, beroofd van het zijne, overstelpen met wat het zijne niet is; zij zal schatten aandragen van onberekenbare waarde, vrije gaven der liefde, liefde van het kinderhart. Want de Vader aller Christenen viert feest; en welke een feest? Het hoogste dat op aarde gevierd kan worden en maar door veertien Pausen vóór hem gevierd werd: het gouden priester-jubilé.

„ Alle geschenken van God zijn groot, " zegt de H. Gregorius van Nazianze, „ doch het grootste van alle is de priesterlijke waardigheid:" *sacerdotium, omnium quae apud nos sunt, maximum et praestantissimum beneficium est.* En dat grootste aller geschenken heeft Leo XIII vóór vijftig jaren ontvangen, toen kardinaal Odescalchi hem te Rome in de kapel van den H. Stanislaus de handen oplegde en hem toesprak: gij zijt priester in eeuwigheid! Het jubelfeest van dien onvergetelijken dag doet het hart van den grijzen Opperherder kloppen van dankbare vreugde. naarmate hij „ het grootste geschenk van God" gewaardeerd en waardig gebruikt heeft, naar die mate mag zijn juichtoon hooggestemd, zijn dankgebed innig warm zijn. De priester heeft zijn [illegible] vervuld. De delegaat of gouverneur van Benevento en Perugia, de nuntius in België, de bisschop van Perugia bleef in alles de gezant des Heeren d. i. de priester. Ik zie zijn priesterlijken ijver de wetenschap beoefenen en alom bevorderen, de glorie van Gods huis onvermoeid uitbreiden, scholen en hospitalen stichten, een huis voor arme priesters grondvesten, een toevluchtsoord voor verlaten meisjes openen, het seminarie der Levieten maken en meer tot oefenschool van kennis en heiligheid verheffen. Dat ijvervuur fonkelt bovendien in de homilieën en herderlijke brieven van den aartsbisschop Joachim Pecci.

Priester in de volle, rijke beteekenis van het woord is onze jubilaris geweest tot den dag, toen hij tot Opperpriester der gansche Kerk, bekroning van zijn waardig priesterlijk leven, werd uitgeroepen.

(*Wordt vervolgd.*)

levering tachtig tot honderd bladzijden zal bestaan. In elke aflevering vindt men de verspreide gedichten van een beroemden Venezolaanschen poëet bijeengegaard, voorafgegaan door een biographie en het portret van den dichter zelf.

Natuurlijk onthouden wij ons hier van alle recensie ter aanbeveling tot zoolang wij inzage hebben gehad van het compleete werk.

— Naar aangifte van de *Curaç. Cour.* zal de paket-schoener *Gouverneur van den Brandhof* den 12n. dezer maand uitzeilen naar de eilanden St. Martin N. G., St. Eustatius en Saba.

NEDERLAND.

— *De Tijd* ontving laatst van zijn Romeinschen Correspondent twee gewichtige tijden: 1°. dat, naar hem uit goede bron verzekerd wordt, *eene commissie van kardinalen* belast is met het onderzoeken van de vraag, of ingeval van internationale verwikkelingen, waarbij Italië zou betrokken zijn, er voor den Paus reden zou bestaan, *Rome te verlaten*; 2°. dat aan den hertog van Norfolk als officieus onderhandelaar voor de Britsche regeering, door den Kardinaal Staatssecretaris Rampolla is kennis gegeven, dat de H. Vader, *alvorens* bij de Katholieke Ieren aan te dringen *op het staken hunner agitatie voor hun nationale zaak*, hun wenscht te kunnen aankondigen, dat hij voor hen *bijzondere concessiën* van het Britsche gouvernement verkregen heeft.

BUITENLAND.

ITALIË. — Het is licht te begrijpen, dat de Katholieke bladen de quaestie der onderhandelingen tusschen het Vaticaan en Engeland weinig aanraken en zich bepalen tot het weergeven van desbetreffende mededeelingen, die aan geloofwaardige bronnen ontleend zijn. Het is dan ook inderdaad hoogst gewaagd zonder deugdelijken grondslag een zoo teedere zaak te behandelen. Wij vinden thans eene beschouwing in een Romeinschen brief van den *Observateur Français*, welks correspondent in de H. Stad in de weinige maanden van het bestaan van dit blad door zijne uitstekende berichten de groote oorzaak is, dat het zich reeds een wereldnaam heeft verworven. Wij laten hier dan volgen, wat de correspondent mededeelt.

De hertog van Norfolk, die een soort van officieus vertegenwoordiger van het Engelsche kabinet schijnt te zijn geworden, zet nog steeds zijne diplomatieke onderhandelingen met kardinaal Rampolla voort. Daar het Vaticaan op hoffelijke wijze zelfs den schijn van bemiddeling tegen de nationalistische partij heeft afgewezen heeft de hertog van lord Salisbury nieuwe grondslagen voor een *modus vivendi* verkregen. Men verzekert, dat Mgr. Persico zijn verslag omtrent den godsdienstigen, staatkundigen en maatschappelijken toestand van Ierland reeds heeft ingezonden, en dat de Paus eene bijzondere commissie zal benoemen om dit stuk te bestudeeren. De Pauselijke gezant is de groote Iersche zaak zeer gunstig genegen, maar hij onderscheidt twee stroomingen in de Iersche beweging: eene wettelijke en goede, en eene revolutionnaire en anarchistische, die, indien zij de nationalistische partij en de lagere geestelijkheid bewoog, aan de grootschheid en zuiverheid der Iersche zaak afbreuk zou doen. Er is ook sprake van, Mgr. Persico nog langen tijd in Ierland te laten verblijven om op deze wijze de Ieren te gewennen aan eene voortdurende apostolische delegatie. Indien de onderhandelingen van den hertog van Norfolk hiertoe leiden, is het zeker, dat de diplomatieke en officiëele betrekkingen tusschen Londen en Rome duurzaam tot stand zullen worden gebracht. Mgr. Walsh, aartsbisschop van Dublin, en de Ieren, die hem naar Rome hebben vergezeld, verklaren zeer voldaan te zijn over de ontvangst, die de H. Vader hun bereid had, en de woorden, die Z. H. hun heeft toegesproken. Deze Ieren zijn van oordeel, dat hunne zaak weldra zal zegevieren, en dat, wanneer lord Salisbury de tijd zou ontbreken om tot eene overeenstemming met het Vaticaan te geraken, de heer Gladstone niet zal nalaten den reeds te lang vertrapte rechten van het Iersche volk genoegdoening te geven. Zij achten hun triomf nog slechts eene quaestie van tijd.

— De *Osservatore Romano* meldt, dat Z. H. de Paus ter gedachtenis aan zijn glorievol jubilé, door Mgr. Cassetta, zijn geheim-aalmoezenier, een som van twaalf duizend francs heeft doen uitdeelen aan de behoeftigen.

— Een telegram dd. 22n. Maart uit Rome aan de *Star* van New-York meldt, dat de Russische gezant aan het Vaticaan den Paus een eigenhandigen brief van den Czaar overhandigen zal.

FRANKRIJK. — Generaal Boulanger is den 22n. Maart 's nachts te Parijs aangekomen, teneinde een volksvertooning te vermijden.

Telegrammen van dien datum uit Parijs aan de *Courrier des Etats-Unis* melden dat het „Comité van Protest” de Candidatuur van generaal Boulanger als afgevaardigde voor de departementen van Bouches-du Rhône, Aisne, Ande en Dordogne ingetrokken heeft. Het Comité maakt eenen brief bekend waarin het verklaart, dat, gevormd als het was zonder de jongste directe of indirecte inmenging van generaal Boulanger, het Comité niet wenscht een voorwendsel te geven voor de houding, die de regeering bereid was tegen generaal Boulanger te nemen.

De ministerieele pers, het besluit van het Comité besprekende, zegt, dat het louter een terugtocht is tegenover eene onvermijdelijke verkiezingsramp.

De *Temps* dringt sterk op de regeering aan om geen acht te slaan op het intrekken der candidatuur en de vervolging van generaal Boulanger niet te staken, sinds zijne handelingen van tuchteloosheid, die de samenroeping van den raad van onderzoek veroorzaakt hebben, bewezen zijn. Daarentegen zegt de onafhankelijke *Paris*, dat het terugtrekken der candidatuur van generaal Boulanger in de verschillende departementen den raad van onderzoek noodeloos maakt. Het blad voegt er aan toe: „Met de meerderheid der openbare meening eerbiedigen wij het vaderlandslievend gevoel van die goede burgers die het leger niet wenschen te berooven van een nuttig zwaard.

PORTUGAL. — In de stad Oporto ontstond den 21n. Maart ll. tijdens eene voorstelling in den schouwburg eene gas-ontploffing, waarbij vele menschen het leven verloren hebben. Den 22n. heeft men reeds 65 lijken gevonden, welke tentoongesteld waren ter herkenning. Behalve die lijken lagen er nog 35, gansch onkenbaar door hun vreeselijke verminking.

DUITSCHLAND.— Eene zeer belangrijke kenschetsing van den toestand der betrekkingen van het Beiersche ministerie met het Vaticaan wordt door den *Obs. fr.* gegeven. Men weet, dat de Beiersche regeering, hoewel het land Katholiek is, een beslist liberale gezindheid koestert. Nu heeft de Paus aan de Beiersche bisschoppen eene encycliek *Officio Sanctissimo* gezonden, waarin vooral op den toestand van het schoolwezen en de opleiding der geestelijkheid wordt gewezen. Men begrijpt, dat de encycliek met den apostolischen moed den vinger op de wonde legt, en dat zag de Beiersche regeering niet gaarne. Zij heeft dan ook verscheidene maanden lang de uitvaardiging van dat Pauselijk schrijven zoeken te beletten, hetgeen de oorzaak was, dat de publicatie niet zoo spoedig is volvoerd, als men eerst verwacht had. De regeering was boos over de standvastigheid van den Paus, maar toont thans door een bijzonder feit, dat zij veel hecht aan de goede verstandhouding met het Vaticaan. De nuntius te Munchen, vorst Ruffo Scilla, heeft nl. wegens ziekte verlof gekregen en bevond zich tijdens de publicatie der encycliek te Napels. Sommigen beschouwden dit feit als eene daad van politieke beteekenis, waardoor het Vaticaan zeer duidelijk zijn misnoegen over den toestand in Beieren zou te kennen geven. De regeering wilde niet langer hierdoor ontstane afgekeerdheid der openbare meening dragen en drong er dus bij den H. Stoel op aan, dat de nuntius zou worden teruggezonden, opdat zijne langdurige afwezigheid niet tot allerlei besprekingen zou aanleiding geven. De Paus heeft thans een brief gezonden aan Mgr. Ruffo Scilla, waarbij deze wordt aangeschreven, dadelijk zijn post weder te gaan betrekken. Dit bewijst dus, zegt de *Observateur*, dat de Beiersche regeering tot eene meer ridderlijke erkenning van de wenschen en helaas maar al te zeer gewettigde klachten van het Vaticaan komt.

— Aangaande het overlijden van Keizer Wilhelm ontleenen wij de volgende bijzonderheden aan de *N. Y. Herald.*

In zijne laatste oogenblikken heeft de stervende Vorst zijn' kleinzoon, den Kroonprins Wilhelm, den raad gegeven om „een oorlog niet uit te lokken, maar dien ook niet te schuwen indien hij billijk is.”

Van Rusland sprekende heeft de Keizer gezegd: „Onderhoud het verbond met Rusland en stel vertrouwen in hetzelve, want in dit verbond ligt de bevestiging van den vrede. Behandel den Keizer van Rusland met achting; gij weet, dat zijn karakter oprecht is.”

De meesten der oudere generaals en veldofficieren van het Duitsche leger, waarvan menigeen vrienden en wapenkameraden waren van den overleden Keizer, die weigerde hun ontslag te teekenen, zullen binnenkort buiten actieven dienst gesteld worden. Ook in het Ministerie ziet men veranderingen te gemoet. Toen Keizer Wilhelm in 1886 ziek was, kwamen Prins Bismarck en de tegenwoordige Keizer Friedrich overeen dat, bij diens verheffing tot den troon, het uiterste element het Ministerie zou verlaten. In overeenstemming met dat besluit zullen de heer Von Puttkamer, minister van Binnenlandsche Zaken, en vermoedelijk de heer van Gossler, minister van Eeredienst, hunne portefeuille neerleggen. Er is geen sprake van Prins Bismarck's verwijdering uit het Kabinet.

— In de maand Juni a. s. zal de nieuwe Keizer Friedrich III te Königsberg plechtig gekroond worden.

ENGELAND. — Veelvuldig zijn in Engeland de bekeeringen van predikanten tot de Katholieke Kerk. Onlangs weer heeft de als schrijver welbekende predikant H. Morden Bennett van Bournemouth, in de St. Patriciuskerk te Londen, in handen van pater Richardsen zijne Protestantsche dwalingen afgezworen en is hij plechtig in de Roomsch Katholieke Kerk opgenomen.

Ook de vrouw van den predikant is Katholiek geworden en had daartoe reeds het voornemen, eer hij door de studie der Kerkvaders tot het vinden van de waarheid kwam.

De nieuwbekeerden ontvingen hunne eerste H. Communie en het H. Vormsel uit handen van ZEm. kardinaal Manning.

Morden Bennett is een predikantszoon. Zijn vader was predikant te Bournemouth en bouwde er een nieuwe Anglikaansche kerk, terwijl hij ook tot het bouwen van nieuwe kerken in de naburige gemeenten bijdroeg. De broeder van den bekeerling is thans nog predikant te Bournemouth.

H. Morden Bennett is de schrijver van het „Vade Mecum des predikers,” „de Koning der Glorie,” „de Voet des Kruizes” en verscheidene meditatieboeken.

De hatelijke en bekrompen redeneeringen in het Protestantsche kerkelijke blad de *Church Times* hadden hem al lang, als geleerde en welopgevoed mensch, gehinderd. Eenigen tijd geleden las hij een polemiek in de *Church Review*, waaraan drie Katholieke priesters deelnamen. Dit opende zijne oogen voor de noodzakelijkheid om de geschriften der eerste Kerkvaders te bestudeeren. Met de studie kwam de verlichting des H. Geestes en de bekeering des harten tot God.

CHINA.—In dit land heeft wederom een verschrikkelijk ongeluk plaats gehad. Men had werklieden op bamboesvlotten in de Gele Rivier gezonden, om daarin golfbrekers te plaatsen. Deze vlotten werden met al de werklieden, 4000 in getal, door den stroom verzwolgen.

BRITSCH-GUAYANA.—Te Georgetown op Demerara is onlangs met groote plechtigheid de eerste steen gelegd van een nieuw stad huisgebouw, dat ongeveer 36.000 dollars zal kosten. De troffel, waarmede de steen werd gelegd, was van zilver, de hamer was van hout, dat meer dan 100 jaar oud is; het is nl. afkomstig van het paalwerk van het oude Stabroek-kanaal, dat gegraven werd, toen deze kolonie nog in het bezit der Nederlanders was, hetgeen de naam nog aantoont. De Anglikaansche lord-bisschop van Guayana zegende den bouw van het werk. Het nieuw te bouwen stadhuis zal vervaardigd worden naar de plannen van den Zeereerw. pater Jezuïet Ignatius Scoles, uit die stad, een uitmuntend bouwkundige van wien het ontwerp onder het motto DAMUS PETIMUSQUE VICISSIM bleek te zijn, dat boven die van de vele mededingers den eerepalm wegdroeg.

Gedurende de plechtigheid, waarbij verscheidene aanzienlijke personen tegenwoordig waren, werden eenige redevoeringen uitgesproken. o. a. door sir Henry Turner Irving, gouverneur en opperbevelhebber van Britsch-Guayana. Deze dignitaris, die voor het laatst als zoodanig optrad, zeide in zijne rede o. a. het volgende:

„Er is iemand, dien wij in betrekking tot dezen bouw niet moeten vergeten. Ik bedoel den architect (*Toejuichingen*). De Eerw. pater Scoles is bekwaam genoeg, om in deze kolonie de kunst te vertegenwoordigen en ons op eene wijze bij te staan, waartoe slechts weinigen in staat zijn (*Toejuichingen*).”

Wederom een schitterend getuigenis voor de roemrijke Societeit van Jesus, dat voorzeker niet uit een partijdige bron afkomstig is en gelijk duizend andere met fierheid den ontelbaren belagers en belasteraars der groote Orde kan worden voor oogen gehouden.

Mgr. H. A. M. JOOSTEN

lo barca dia 12 di e luna-aki na Amsterdam, bordo di vapor *Oranje Nassau* di *Koninklijke West-Indische Maildienst*, coe destino pa Curaçao.

Huntoe coe nos Vicario Apostólico ta bini tambe: Mgr. B. Th. J. Frederiks, koe pueblo di Curaçao ta spera coe ansia hopi dia caba, tres Reverendo Frater di Congregacion di Nuestra Senjora di Misericordia i seis Zuster Franciscano, koe ta bin aumenta número i forza di Frater i Zusternan, koe ta abandona patria, familia i toer cos pa bin educa nos jioenan i forma nan corazon segun principio salvadornan di doctrina cristiana.

Dios duna e navegantenan un biaha lihé i feliz, á fin koe na principio di otro luna nos tin fortuna di mira nan meimei di nos.

MORTO I DERAMENTOE DI EMPERADOR WILHELM.

Imagina bo, lesadó, un caja diez i mas be mas hanchoe koe cualke caja di mas hanchoe di nos isla, jená coe hende, asina primí riba otro koe ta imposible pa esnan, koe kier pasa di un lugá na otro, por a haja caminda. Tabata reina un silencio asina grandi bao di e multitud inmensa di hende, koe hasta muchanan di caja, koe generalmente ta borota caja, tabata keda para admirá mirando kiko ta sosode. Toer hende su bista tabata fihá riba palacio i nan wowo jen di lágrima. Casi toer cas adorná cee bandera pretoe i nan bentananan furá coe senjal di luto. Ata *Unter den Linden* riba dia 9 di Maart 1888 na Berlin.

Causa di e jenamentoe di tantoe hende, motiboe di tantoe lágrima i senjal di aflíccion i luto,.... ta morto di WILHELM, Emperador di Alemania i Rei di Prusia.

Emperador Wilhelm, koe tabata sinti maloe algun día caba, no kier a

permiti koe un criá wak anochi den su camber i el a duna orde estricto pa ningun hende no drenta su camber den anochi sin koe é jama. Dia 7 di Maart anochi el a lamta foi su cama sin jama un sirbidó, i como é tabata zwak el a cai. Un criá koe tabata drumi den un camber dilanti di Emperador, a sinti manera un hende ta lora abao na suela i despues di duda muchoe kiko é haci —pasobra Wilhelm tabata masjá severo ora algun falta coe disciplina —el a drenta camber di Emperador i el a miré na suela sin koe é por lamta. Emperador su promé esclamacion tabata "no ta nada; no bisa mi docternan nada." Ma naturalmente e criá, hasta p'é no ta acusá di poco cuidao, no kier a warda asina un secretoe. Foi ora Emperador tabata poné riba su cama atrobe, su bida no tabata foi peligro mas. Asina el a sigui bira mas i mas zwak, te koe dia 8 atardi docternan a mira ora di su morto asina acerca, koe nan a jama toer familia imperial i Ministronan di Estado cerca e enfermo.

Henter anochi el a pasa papiando. Ora docternan tabata conseché pa sosega, é tabata bisa nan: "mi no tin tempoe pa sosega." E tabata papia toer na su sinti i mas parti riba politica.

Coe su nieto, príncipe heredero Wilhelm, é dici: „Bo meste trata Emperador di Rusia coe muchoe consideracion."

El a pone manoe riba Bismarck su schouder i é dici coe n'é: „Bo a haci bon!"

Despues di mei-anochi su forza a cuminsa caba mas i mas te koe pa cuater ora di mainta di dia 9 nan a corda koe n'e momento-ai lo el a muri.

Rondó di cama di e Emperador muriendo tabatin: Emperatriz, koe foi tres ora di mainta a sinta coe manoe di su esposo den su manoe te ora el a muri. Dr. Von Lauer, koe tabata conta coe ansia golpinan di pulso di e maribundo; su jioe mohé, Duquesa di Baden; su nieto, principe-heredero Wilhelm; Princesa Wilhelm, Princesa Friedrich Karl, Príncipe Friedrich Leopold, Princesa Georg i Alexander, Princesa Albert, Principe Hohenzollern, Princesa Hohenzollern, Duque Albert di Mecklenburg-Schweren, Bismarck, Von Moltke i toer ministronan di Estado. Ai cerca tabatin tambe toer sirbidónan di Emperador, manera sperando pa cumpli coe último ordenan di nan Senjor.

Hasta Bismarck, e *homber di heru*, tabatin su wowo jen di lágrima, mientras e grupo tabata spera e bida caba bao di nan bista. E enfermo su pulso a cuminsa caba i docternan a perde toer speranza, ma, banda di seis ora Emperador, luchando coe morto, a recobra bida asina tantoe, koe docternan a bolbe haja speranza, koe probablemente lo el a keda ainda na bida te manisé. Toer hende, coe excepcion di familianan di mas acerca i docternan, a sali foi camber, i Bismarck i Von Moltke i otro mas a abandona palacio.

Binti minuto despues di ocho ora di mainta di dia 9, riba un senjal di docternan, toer hende presente a cai na rudia, i mientras Dr. Kögel, predicadó Luterano di Corte, tabata haci su oracionnan i meimei di un silencio imponente, e alma di mas noble koe nunca Dios a duna Alemania a separé foi dje mundoe-aki: Emperador Wilhelm a muri sosegá i sin pena. Drumí na su posicion di costumbre, riba su cama bieuw di soldá, tabata parce como si é tabata na sonjo. Unico trocamentoe koe tabatin ta, koe su cara a perde su marcanan di vegez, i é tabata parce mas mosa — un verdadero Emperador na morto, manera semper é tabata na bida.

Duranti algun minuto despues di su morto toer hende a keda na rudia, i no tabatin ningun, ni homber ni mohé, koe tabatin verguenza di jora.

Riba un senjal di principe Wilhelm empleadonan di mas haltoe a lamta jorando i sunchi manoe di nan Senjor. Despues nan a sali foi camber i laga e familia doliente coe nan morto precioso. Desgraciadamente no tabatin tempoe di jama ni Bismarck ni Von Moltke pa nan a bin tuma despedida di nan Senjor. Coe excepción di nan dos, casi toer empleadonan di mas haltoe di Estado tabata presente na e momentoe solemne i di muchoe significacion pa Alemania.

Despues koe toer empleadonan a tuma despedida, príncipe Wilhelm a jama sirbidónan di su gran-papa, pa nan tambe sunchi manoe di nan Emperador.

Promé noticia koe pueblo a haja di morto di su Hefe asina ilustre koe stimá, ta ora príncipe Georg a sali jorando foi palacio. Te banda di merdia kloknan di toer templó den Prusia a anuncia público koe Emperador Wilhelm no tabata existi mas.

E mes dia, den un reunion di miembronan di *Reichstag* (Asamblea de representantenan di pueblo) Bismarck a proclama Wilhelm su jioe Friedrich como Emperador di Alemania i Rei di Prusia, bao di nomber di Friedrich III.

Dia 16 di Maart deramentoe di Emperador Wilhelm a sosede, despues koe su cadaver a droemi 6 dia den Catedral di Berlin, na oenda pueblo tabata corre na millares, apesar di frioe i sneeuw, pa nan bai mira nan Senjor pa último bé.

E dia di deramentoe ainda tempoe tabata extraordinariamente frioe, ma esai no a stroba pa koe centenares di mil hende a jena caja, mientras cada bentana tabata gepak di espectador.

E caminda di procesion funerario tabata presenta un bista imponente, enteramente di acuerdo coe pena i reverencia di pueblo.

Emperador Friedrich III, koe ta hopi tempoe caba ta sufri hasta koe nan ta calcula su bida pa poco tempoe, no tabata na estado di asisti na ceremonianan di deramentoe. Principe Bismarck i general Von Moltke tampoco no por tabata presente.

Dia 16 mainta tempran e caha conteniendo restonan di e ilustre difunto tabata cerrá na presencia di principe heredro Wilhelm i otro miembronan di familia imperial. Toer principe estrangeronan i toer empleadonan di nacion tabata ja caba den Catedral, ora principe heredero Wilhelm a drenta Catedral, i el a ocupa lugá di Emperador bao di estandarte imperial. Cada banda di djé tabatin Rei di Saxonia, Rei di Bélgica i Rei di Rumenia. Tras di nan a sigui príncipenan di cas real di Prusia, principe imperial di Austria, principe imperial di Rusia, Gran Duquenan Michael i Nicolas di Rusia, principe di Wales, principe heredero di Italia, principe heredero di Dinamarca i principe heredero di Grecia, toer coe nan uniforme di nan respectivo nacion. Príncipenan di Bavaria, Gran Duque di Hesse i otro representante notable i estrangeronan, den cual general Billot di Francia, a cera linea di esnan koe tabata mustra último honor na e gran Emperador.

Servicio religioso a cuminsa coe un preludio di orgel, durante tempoe koe cada representante tabata ocupa su lugá. Emperador Wilhelm mes, promé koe el a muri, a escohe toer música koe tabata tocá i cantá como tambe toer oracion koe tabata lesá na su morto. Ceremonianan di Catedral tabata cerá coe canto di "Alabado, alabado sea Senjor," despues koe Dr. Kögel a tene un predicasji, tumando pa texto: "Senjor, laga Bo sirbidó bai awor na paz segun Bo palabra, pasobra mi wowo a mira Bo salvacion."

Meimei di Cantonan di coro i tiroe di cajon diez-dos oficial a hisa coe reverencia e caha, koe ta contene resto respetable di nan Senjor. Cada banda di caha tabatin ministronan di Estado cargando corona i cetro imperial i otro insignianan. E caha tabata cubri coe bandera imperial. Ora morto a sali foi templo, nan a cuminsa forma e procesion koe mester a companja resto di Wilhelm na panteon. Ausencia di Emperador Wilhelm i principe Bismarck i general von Moltke a causa un tristeza grandi. Di toer manera e procesion tabata digno di e ocasion. Silencio i orden koe tabata reina ta prueba di cuanto pueblo a sinti morto di nan Emperador. Evolucion militarnan tabata magnifico, aunque tristoe.

Príncipe heredero Wilhelm tabata companjá di tres Rei di sanger Aleman, i sigui di representantenan di mas ilustre di toer nacion Europeo, kende su presencia a duna evidencia di e veneracion universal, di cual e difunto tabata goza.

Ora morto a jega na Charlottenburg i poné den panteon Dr. Kögel a lesa oracion di „Bendiciona ta é koe resisti tentacion", i servicio solemne tabata cerá coe bendicion di Dr. Kögel. Miembronan di familia imperial, koe a bai spera morto na panteon a retira i generalnan toer a tuma despedida di nan Senjor, poniendo nan manoe riba caha na senjal di saludo. Un salvo di artilleria a anuncia koe ceremonianan a caba.

Emperador Friedrich tabata pará na un bentana di palacio di Charlottenburg, foi oenda el a mira procesion pasa, conduciendo restonan di su ilustre tata.

Den e circunstancianan koe Emperador Wilhelm a muri no ta laga duda koe su morto ta di mucho importancia pa politica di Europa.

Emperador Friedrich, koe a siguié, a publica su proclama, mui pacifico verdaderamente, ma horizonte ta scur ainda en cuanto na paz den Europa.

Bismarck a bisa despues di morto di e gran Wilhelm, koe simpatia di nacion estrangeronan mustrá den e circunstancia tristoe, koe ta afligi Alemania, ta mas garantia pa paz koe ningun tratado scirbi. — laga nos spera koe lo ta asina; pasobra verdaderamente, ¿kiko lo ta di Europa, despues di e destruccion koe lo ta consecuencia inevitable di un guerra awe?

VERLOOFD:

Jan Hendrik de Castro

MET

Virginie Getruida Daal.

Curaçao, St. Juan, den 27 Maart 1888.

Eenige kennisgeving aan vrienden en bekenden.

BEKENDMAKING.

—o—

De publieke verkoop van ZILVEREN en GOUDEN VOORWERPEN, beleend bij de *Spaar-* en *Beleenbank* van 1 Juli t./m. 31 December 1885, onder N° 6858 V t./m. N°. 1639 W zal plaats hebben op Donderdag 26 dezer en volgende dagen.

Belanghebbenden worden verzocht den verkoop te voorkomen, door de aanzuivering der interesten.

Curaçao 5 April 1888.
De Voorzitter
M. P. CURIEL.

ANOENCIO.

—o—

Beendemeentoe na fiendisji di PREENDANAN koe tien plaka fiá riba nan na *Spaar- en Beleenbank*, eesta eesnan fo di 1 di Juli te 31 di December 1885 bau di N° 6858 V te N° 1639 W lo tien loegá Djaweebs, dia 26 di e luna-aki, i dianan koe ta sigui.

Ta pidi doonjonan di e preendanan-aji bin paga nan intres afin di evita nan beendemeentoe.

Corsouw, 5 April 1888.
President,
M. P. CURIEL.

IMPRENTA DE LA LIBRERIA, CURAÇAO.